

Brussel, op jouw gezondheid!

Investeren in gezondheid: een politieke keuze

Memorandum verkiezingen 2024

Samenvatting

We hebben het voorrecht te leven in een land met een performant gezondheidszorgsysteem dat het vertrouwen geniet van zijn burgers. Laten we dat niet als vanzelfsprekend beschouwen. Ons gezondheidszorgsysteem moet het hoofd bieden aan grote uitdagingen. De bevolking wordt steeds ouder en heeft complexere en meer chronische zorg nodig. Er is een groot tekort aan personeel rond de patiënt en bovendien wordt de Belgische solidariteit ondermijnd door een moeilijke budgettaire context. Bovendien tonen de demografische trends ons dat we te maken zullen krijgen met structurele sectoroverschrijdende tekorten op de arbeidsmarkt. De gezondheidszorgsector is geen uitzondering. Zoveel uitdagingen hebben uiteraard een impact op de overheidsfinanciering in het algemeen en op de financiering van de zorg in het bijzonder. Bijgevolg is er nood aan een grondige hervorming van de organisatie en de financiering van de gezondheidszorg.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bekleedt een centrale positie in een performant Belgisch gezondheidszorgsysteem. Niet alleen als hoofdstad van België, maar ook als hoofdstad van Europa speelt het een belangrijke rol en heeft het een bijzondere aantrekkingskracht. Meer dan 36% van de patiënten die vandaag in de Brusselse zorginstellingen worden verzorgd, zijn afkomstig uit Vlaanderen of Wallonië, zijn personen die de Belgische nationaliteit niet hebben of behoren tot de meest kwetsbaren van onze bevolking: daklozen, asielzoekers, mensen zonder papieren.

Hoewel de socioculturele en demografische diversiteit van de Brusselse bevolking een niet te onderschatten troef is, roept ze ontegensprekelijk ook aandachtspunten op waar we niet stilzwijgend aan voorbij kunnen gaan. Hoe kunnen we burgers die samen meer dan honderd verschillende talen spreken beter bijstaan? Hoe kunnen we de zorgcontinuïteit garanderen voor mensen die alleen wonen of geen woning hebben? Hoe moet de zorg worden betaald voor mensen die in armoede leven? Brussel staat ook voor andere specifieke uitdagingen. Hoe vind je het nodige personeel als wonen in Brussel steeds duurder wordt en mobiliteit een obstakel wordt om er te werken? Ten slotte maakt de institutionele complexiteit het er niet eenvoudiger op om oplossingen te vinden.

In de aanloop naar de volgende verkiezingen, willen de zorginstellingen van de openbare en private socialprofit sectoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hun ambitie duidelijk maken: tegen 2035 willen ze tot de meest performante instellingen van Europa behoren en als zodanig gezien worden door de burger, op het vlak van innovatie, kwaliteit, efficiëntie, praktische en financiële toegankelijkheid en duurzaamheid van de zorg en het gezondheidszorgsysteem. Instellingen waar de burger centraal staat.

Vier assen onderbouwen deze ambitie, drie hoofdassen en een transversale as:

- 1** Het verzekeren van een eenvoudige toegang tot passende, kwaliteitsvolle zorg
- 2** Het voorzien van voldoende zorgpersoneel dat tevreden is en gewaardeerd wordt
- 3** Het waarborgen van een financieringsmechanisme dat duurzaam, betaalbaar en flexibel is
- 4** Het beantwoorden aan de maatschappelijke doelstellingen inzake duurzaamheid

1. Het verzekeren van een eenvoudige toegang tot passende, kwaliteitsvolle zorg

A. De uitdaging

Het is noodzakelijk om een toereikend zorgaanbod te waarborgen voor de Brusselaars en niet-Brusselaars die een beroep doen op onze instellingen. Het huidige aanbod in Brussel is echter niet altijd toereikend en moeten worden aangepast aan de werkelijke behoeften van de bevolking die gebruik maakt van de Brusselse gezondheidszorg.

Dit begint met een correcte verdeling van het zorgaanbod, een verbetering van de doorstroom van de zorgtrajecten, meer duidelijkheid in het zorgaanbod en tenslotte een universele toegang tot zorg.

GIBBIS vraagt dat minimaal 15% van het Belgische ziekenhuisaanbod wordt voorbehouden voor Brussel

B. GIBBIS stelt meer bepaald het volgende voor:

- Verzekeren dat minstens 15% van het Belgische ziekenhuisaanbod voorbehouden blijft voor Brussel bij elke toekomstige toewijzing, zowel op het vlak van bedden, zorgopdrachten als apparatuur.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest positioneren als hub voor referentiezorg door meer (menselijke en financiële) middelen te voorzien voor onderzoek en door bepaalde zeldzame of complexe pathologieën te concentreren in referentiecentra.
- De toegankelijkheid tot nieuwe technologieën verhogen, zoals bijvoorbeeld de medische beeldvorming, door de toegang open te stellen voor alle erkende instellingen zodat de wachttijden worden beperkt. De kosten kunnen worden beheerst op het niveau van de terugbetaling van de werkingskosten van deze technologieën volgens correcte quota die gekoppeld zijn aan het activiteitsniveau van elke instelling.
- Het versterken van het aanbod inzake geestelijke gezondheidszorg, met name op het niveau van de mobiele teams, de psychiatrische spoeddiensten, de psychiatrische verzorgingstehuizen, de initiatieven voor beschermt wonen en de ziekenhuisbedden voor patiënten met een "dubbele diagnose".
- Het verhogen van de omkadering voor zware patiënten in rustoorden en van het aantal revalidatiebedden in de ziekenhuizen, gezien de gevraagde zorg steeds zwaarder wordt.
- Huisartsenwachtposten oprichten in de nabijheid van de Brusselse ziekenhuizen.
- De attractiviteit verhogen voor de artsen-specialisten die in de ziekenhuizen werken en hen juridisch en financieel aanmoedigen om deel te nemen aan de wachtdiensten.
- Een standaard verzekeraarstatuut creëren voor de meest kansarme patiënten, die niet aangesloten zijn bij een ziekenfonds, ook voor niet-urgente zorg.
- Het dagtarief voor rustoorderbwoners verlagen met 20 euro per dag (het huidige gemiddelde dagtarief bedraagt 70 euro), door al het zorgpersoneel te financieren dat daadwerkelijk op het terrein werkt.
- Digitaliseringsprocessen ontwikkelen en de interoperabiliteit tussen de systemen voor elektronische overdracht van patiëntengegevens verbeteren voor een betere doorstroom van de zorgtrajecten.

Meer info vindt u in AS 1 van ons volledig Memorandum (p. 5)
www.GIBBIS.be

2. Het voorzien van voldoende zorgpersoneel dat tevreden is en gewaardeerd wordt

De omkadering rond de patiënt verhogen, met als doel 1 verpleegkundige per 8 patiënten te kunnen garanderen

A. De uitdaging

Op internationaal niveau is de minimale omkaderingsnorm om een veilige zorgomgeving te garanderen voor een gehospitaliseerde patiënt 1 verpleegkundige voor elke 8 patiënten. Vandaag is dit cijfer in België aanzien-

lijk lager (1 verpleegkundige voor 9,4 patiënten) en er is ook een tekort aan andere zorgberoepen rond de patiënt. We vragen om inspanningen om de omkadering rond de patiënt of de bewoner te verhogen, om zo de zorgkwaliteit te verbeteren en de druk op het zorgpersoneel te verminderen.

B. GIBBIS stelt meer bepaald het volgende voor:

- Beroepen in de zorgsector aantrekkelijker maken door in te zetten op zorgambassadeurs en door nauw samen te werken met het basis- en secundair onderwijs (mogelijke opleidingen in kaart brengen, zorgberoepen voorstellen tijdens infodagen op middelbare scholen, opendeurdagen in hogescholen en zorginstellingen).
- Ontwikkelen van een betere ondersteuning voor stagiairs (meer begeleiders per instelling) om te voorkomen dat ze de opleiding of de sector verlaten.
- Een tussenkomst van 350 euro per maand voorzien voor stagiairs in hun 4e jaar verpleegkunde, om de kosten te dekken die gepaard gaan met dit bijkomende 4e jaar stage.
- Invoering van specifieke attractiviteitsmaatregelen voor Brussel: een mobiliteits- en huisvestingsbudget.
- Innoveren op het vlak van de zorgorganisatie door de multidisciplinaire samenwerking binnen een gestructureerd, geïntegreerd team te versterken.
- Verhogen van de omkadering rond de patiënt via de financiering van één bijkomende VTE voor de zorg en één bijkomende VTE voor de logistieke of administratieve ondersteuning, en dit per zorgeenheid.
- Het regelgevend kader versoepelen om zo meer flexibiliteit te creëren op het niveau van de omkaderingsnormen.
- Een interfederaal attractiviteitsplan ontwikkelen dat wordt gedragen door de volledige sector en de verschillende bevoegde overheden*.

Meer info vindt u in AS 2 van ons volledig Memorandum (p. 16) www.GIBBIS.be

*GIBBIS heeft een attractiviteitsplan met 25 acties ontwikkeld dat door al zijn leden wordt gedragen en dat tot doel heeft het huidige tekort aan zorgpersoneel te bestrijden, het imago van de sector te verbeteren en de omkadering rond de patiënt te verhogen. Het actieplan van GIBBIS bestaat uit drie algemene principes waarrond gewerkt moet worden: (1) ontwikkeling van de attractiviteit van de sector, (2) personeelsbinding en (3) aanpassing van de zorgorganisatie.

Het volledig attractiviteitsplan vindt u op www.GIBBIS.be

3. Het waarborgen van een financieringsmechanisme dat duurzaam, betaalbaar en flexibel is

A. De uitdaging

Elke samenleving moet keuzes maken in welke domeinen ze haar onvermijdelijk beperkte middelen zal investeren. Ondanks de moeilijke budgettaire context pleit GIBBIS al jaren voor investeringen in de gezondheidszorg. De uitdaging is groot. Er moet een duurzaam, betaalbaar en flexibel financieringsmechanisme worden gewaarborgd dat zowel aan de huidige noden voldoet als ruimte laat voor innovatie in de zorg om zo een antwoord te bieden op de toekomstige uitdagingen zoals de demografische evolutie, de ontwikkeling van nanotechnologieën, de robotisering, de mobiele gezondheid, de komst van artificiële intelligentie

en de verwerking van big data of ook de nood van de zorgsector om aantrekkelijker te zijn voor het zorgpersoneel, beter aangepast aan de noden van de patiënt. Al deze elementen zullen integraal deel uitmaken van het dagelijkse leven van patiënten, bewoners en zorgverleners en zullen onvermijdelijk budgettaire en organisatorische uitdagingen met zich meebrengen.

Een minimale groeinorm van 2,5% (exclusief indexering) garanderen om de sector te financieren en in staat te stellen te innoveren

B. GIBBIS stelt meer bepaald het volgende voor:

- Een groeinorm van minimaal 2,5% garanderen (exclusief indexering) om de gezondheidszorgsector te financieren en tegelijkertijd blijven investeren in de gezondheidszorg. Er moet ook een correcte financiering en ruimte voor innovatie voorzien worden. Bijvoorbeeld: het volledig financieren van de verantwoorde activiteit in het operatiekwartier, het implementeren van nieuwe Europese normen, de somatische zorg voor residentiële patiënten geestelijke gezondheidszorg in algemene ziekenhuizen, het verhogen van de personeelsnormen voor zorgpersoneel dat wordt gefinancierd in de rustoorden, het omzetten van de facultatieve subsidies en de subsidies voor pilootprojecten in structurele financiering, enz.
- Specifieke budgetten voorzien om een antwoord te vinden op de uitdagingen van de maatschappij die verder gaan dan de gezondheidszorg (cyberbeveiliging, de ontwikkeling van artificiële intelligentie, de stijgende energiekosten, de loonindexeringen, de attractiviteit van de sector voor het zorgpersoneel, de statutaire pensioenen, de toename van dakloosheid, enz.).
- Het garanderen van de mogelijkheid voor artsen en beheerders om samen te investeren via afdrachten-
- overeenkomsten, gesloten met de medische raad op lokaal niveau en bindend voor de artsen, met het oog op medische innovatie en het behoud van de medische activiteit in het ziekenhuis.
- De hervorming van de ziekenhuisfinanciering voortzetten en versnellen om ervoor te zorgen dat de middelen correct en verantwoord worden verdeeld, in co-constructie met de sector.
- Een ambitieus bouwplan 2025 – 2035 ontwikkelen voor elke bevoegde overheid. Het is essentieel dat de GGC, de Federatie Wallonië Brussel, de COCOF en de Vlaamse gemeenschap blijven investeren in de onroerende en digitale infrastructuur van de zorginstellingen in Brussel.
- Een snellere indexering van de erelonen voorzien.
- Middelen toewijzen aan degenen die de kosten beheren.

Meer info vindt u in AS 3 van ons volledig Memorandum (p. 23) www.GIBBIS.be

4. Het beantwoorden aan de maatschappelijke doelstellingen inzake duurzaamheid

De gezondheidszorgsector ondersteunen in een duurzame aanpak

A. De uitdaging

Om de huidige en toekomstige uitdagingen aan te gaan, is het van essentieel belang dat de gezondheidszorgsector zich resoluut engageert voor een duurzame aanpak. GIBBIS pleit voor meer ondersteuning en begeleiding op lange termijn voor zorginstellingen in hun transitie naar een meer verantwoordelijke en duurzame sector, uitgerust en

georganiseerd om de grote uitdagingen die voor hen liggen aan te gaan. Terwijl de zorg voor patiënten de absolute prioriteit blijft, wil de gezondheidszorgsector dit doen door de impact van zijn activiteiten op het milieu te beperken, door een verbintenis aan te gaan met de maatschappij om de beste zorg aan te bieden, toegankelijk voor iedereen, en door te werken binnen een efficiënt en transparant besluitvormingssysteem. Een beter bestuur is een essentiële factor om een positieve, eerlijke en ambitieuze ontwikkeling van de sector te garanderen.

B. GIBBIS stelt meer bepaald het volgende voor:

- Een team van experts samenstellen op sectorniveau om audits uit te voeren, concrete verbeteringen voor te stellen en de uitwisseling van goede praktijken aan te moedigen.
- Een interne duurzaamheidsexpert financieren om de implementatie van projecten binnen de instellingen zelf te vereenvoudigen.
- Voldoende financiële steun bieden zodat de instellingen de geïdentificeerde acties sereen kunnen uitvoeren.
- Het institutionele kader en het besluitvormingssysteem in de gezondheidszorgsector vereenvoudigen, in het bijzonder in Brussel. GIBBIS pleit voor vereenvoudigde, efficiënte, flexibele en transparante bestuursprincipes, zowel op het niveau van de overheden als op het niveau van de instellingen zelf. Zonder zich expliciet uit te spreken over de gewenste vorm, wenst GIBBIS een aantal basisprincipes naar voor te brengen waaraan een toekomstig bestuursmodel moet voldoen, in het belang van de Brusselaars en al diegenen die vroeg of laat beroep doen op de Brusselse zorg*.

Meer info vindt u in AS 4 van ons volledig Memorandum (p. 33) www.GIBBIS.be

*GIBBIS heeft een Charter opgesteld met daarin 9 principes die nageleefd moeten worden voor een goed bestuur in de gezondheidszorg. Dit zijn principes waarin de belangen van de patiënt, de bewoner en de zorgverlener centraal staan. Keuzevrijheid, gelijke behandeling ongeacht de woonplaats, de zorgkwaliteit en de solidariteit zijn slechts enkele van de fundamentele principes die de besprekingen moeten sturen.

Het volledige Charter voor goed bestuur vindt u op www.GIBBIS.be

Al onze voorstellen vindt u terug in ons volledig memorandum op www.GIBBIS.be